

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תתקטז

ערב שבת קודש פ' ויגש, יום הבהיר ה' טבת
ה'תשע"ב

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים ואחת שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וק"ט שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לעילוי נשמת

חמותו מרת גיטל ב"ר אשר ע"ה דווינסקי
נפטרה ביום ד' טבת ה'תשנ"ו

אחותו מרת חנה ב"ר יהודה ע"ה ימיני
נפטרה ביום ה' טבת ה'תשנ"ו

אמו מרת שושנה ב"ר שלום ע"ה ימיני
נפטרה בש"ק פ' ויגש, ז' טבת ה'תשס"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י

הרה"ת ר' אמיתי וזוגתו מרת פייגא שרה
ומשפחתם שיחיו ימיני

*

לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל
נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ה

וזוגתו מרת טשאונא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל
נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י בנם

הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל

נדפס לעילוי נשמת ר' אורי אהרן יואל ב"ר יוסף אר"י לייב ז"ל ופאולין רות ב"ר יצחק ע"ה
ולענין ר' יוסף אר"י לייב ב"ר משה באר ז"ל מרת חשוא ב"ר נטע אורי הכהן ע"ה
ולענין ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה ולענין יוסף ב"ר אר"י ע"ה
ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו – לשפע ברכות עד בלי די

— עיי'אשכנזי מחזיקים בתוקף את כל השטחים שהקב"ה כבר נתן להם. ונתן להם מתוך נסים גלויים. עד כדי כך, שאפילו עמי הארץ אמרו שהפליא ה' והגדיל לעשות בארץ —

ונוסף לזה — "כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך" ¹⁴⁸, ארץ קיני קניזי וקדמוני ¹⁴⁹.

וכל ענינים אלו — כשעתא חרא וברגעא חרא, כך שמ"עשרה כטבת" והתענית שבו, "פאסט מען זיך אָפּ" עם ענין הגאולה, גאולה כפשוטה, למטה מעשרה טפחים, עיי' משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, כאופן ד"אחישנה" ¹⁵⁰, "ארו עם עניי שמיא" ¹⁵¹, מכיון שנמצאים כמצב ד"זכר" ¹⁵².

כס"ד.
כמה שנתכאר בענין התענית — (א) המעלה דעניי הגוף הגשמי, (ב) הפיכת העיני לרצון ותענוג —

הנה שני ענינים אלו איתא בכ"מ בנוגע ליריב, שעיני הגוף דיריב מגיע למעלה מתשוכה (המשך תער"ב פס"ב), וגם דמה שיריב אסור כאכריש שייך למה שיריב הוא תענוג עצמי הבלתי מורגש (המשך חרס"ז ע' תקמב, ועד"ו בלקר"ח שה"ש ד', ב ענין "להחיותם ברעב").

ועפ"ז אצ"ל ששני ענינים הנ"ל שנתכארו בהשיחה, הם כעשירי כטבת יותר מכשאר הצומות, מצד הענין ד"כעצם היום הזה". האם נכון? ועד הנחות בלה"ק

ב"ה

3 דבר מלכות

3

תואריו של משיח / לקוטי שיחות חל"ה ע' 206

8 זמן הגאולה

8

יהודים צאו מהגלות! / פ' השבוע באור הגאולה

11 המעשה הוא העיקר

11

בענינו הנה הכל כבר ישנו במזמן / הוראות למעשה בפועל

12 ניצוצות של משיח

12

הסתכלות בעין טובה תבטל את הגלות / לקט קטעים קצרים ופתגמים בעניי גאולה ומשיח

13 וילחום מלחמת ה' - וינצח

13

חס-ושלום לבעוט במתנתו של הקב"ה / שיחות בענין שלימות העם והארץ

14 כתב יד קודש

14

גומדין התענית והעיני ואוכלים / צילום מהגהת הרבי על שיחת עשרה בטבת התשמ"ה

קונטרס זה מוקדש לעילוי נשמת האשה מרת רווזה בת ר' יצחק מאיר ע"ה מיידנצ'יק נלב"ע ביום ו', ערב שבת קודש פ' ויגש - אחר חצות היום - ה'תשס"ב. ת. נ. צ. ב. ה.

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש לזכות הרה"ת אורי אהרן יואל בן מינדל וזוג' בת"ה רות בת שרה שיחיו וילדיהם: שטערנא שרה ושמואל שיחיו ולזכות דוד יעקב בן מינדל שי, מיכאל נחמיה בן חוה אסתר וזוג' רחל יפה בת מינדל שיחיו וילדיהם: עדן שרה ושהם מרדכי שיחיו ולזכות שושנה חסיה בת מינדל שתחי' ולזכות הרה"ת אפרים יונה בן פאולין רות וזוג' רייזל פרומה בת חי' רחל שיחיו ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומה שי' ולזכות חי' רחל בת שפרנצא שתחי' ולזכות צבי בן חי' רחל שי'

גומרין התענית והעינוי ואוכלים

בקשר עם עשרה בטבת – יהפך לשמחה – שיחול בשבוע זה, מובאים בזה ב' צילומים מיוחדים מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על שיחת יום ה' פ' ויחי, עשרה בטבת – יהפך לשמחה – ה'תשמ"ה – לאחרי תפלת מנחה – על-דבר הקשר המיוחד שבין צום עשרה בטבת ליום-הכיפורים (נדפסה בהתוועדויות תשמ"ה ח"ב ע' 998 ואילך (המענה שולב באות ו'))

עפנוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

צילום א' – מהגהת כ"ק אד"ש על סיום השיחה:

בראש העמוד הוסיף כ"ק אד"ש אחרי התיבה "עי"ז": **ופשיטא.**

אח"כ תרגם כ"ק אד"ש את משמעות המילים "פאסט מען זיך אָפּ": **(גומרין התענית והעינוי ואוכלים).**

צילום ב' (מוקטן) – ממענה כ"ק אד"ש לשאלת המניחים בשיחה זו:

קודם התיבות "ועד"ז בלקו"ת" כתב כ"ק אד"ש: **ועד"ז גם לא בהמשך תער"ב – כ"א בנגלה, בפס"ד בשו"ע אדה"ז (בתענית חלום בשבת) – והובא גם בחסידות – והכרח ההסברה בת"ח הוא גם בנוגע לתענית סתם בשבת – דהרצון מהפכו לעונג (וי"ל: תעניות סתם בשבת – ה"ז רצון אסור (והיפך דרצונו הפנימי), ת"ח – התירה תורה (ומ"מ מיתי[ב] תענית [לתעניתו] כי החלום תלוי בהרהורי לבו (אבל ראה באדה"ז רפח סוס"ז). ביוהכ"פ – ה"ז רצונו בשלימות. ומתאים זה [?] גם בי"ט).**

אח"כ מחק כ"ק אד"ש את התיבה "האם" וכתב: **בדא"פ.**

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ר ירמיהו הכהן ולא"ה ע"ה בלוי

מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומזוזה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים"

ולע"נ זוגתו הרבנית חנה חיי' הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל – נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג יח"ר שתיכף ומיד יקיים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

תואריו של משיח

בהגדרת תפקידו ופעולתו של מלך המשיח מבאר הרמב"ם שני ענינים: (א) "יכוף כל ישראל" לילך בדרך התורה והמצוה, "ילחם מלחמות ה'", יבנה ביהמ"ק ויקבץ נדחי ישראל ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה'. (ב) "אותו המלך שיעמוד מזרע דוד בעל חכמה יהי' יתר משלמה ונביא גדול כו' ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'". ● פעולתו של מלך המשיח בענין הא', הנהגת המלכות שלו, היא בדרך חידוש, שלא ע"פ טבע. כי על ידו יהי' חידוש עיקרי בכל העולם, משא"כ השפעתו בתור נשיא, זה שמשיח "ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'" – אין זה חידוש ממש ● אעפ"כ יש עילוי בענין הנשיאות על ענין המלכות ● הליקוט השבועי שיי"ל לש"פ ויגש ה'תנש"א* (לקו"ש חל"ה ע' 206)

א. בהפטרת פרשתנו: "ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהי' לכולם . . . וישבו על הארץ גו' עד עולם ודוד עבדי נשיא להם לעולם".

ויש לעיין בטעם השינויים בין שני הכתובים: (א) "מלך" או "נשיא", (ב) "עליהם" או "להם", (ג) "ועבדי דוד" או "ודוד עבדי". (ד) בכתוב השני מוסיף "לעולם" [ואף שבפשטות הטעם כי בא בהמשך לתחילת הכתוב "וישבו גו' עד עולם", מ"מ מובן, שחידוש זה (שיהי' נשיא לעולם) שייך להתואר "נשיא" דוקא, שלכן לא נקט כאן תואר "מלך" (ככתוב הקודם) אלא "נשיא"].

ב. ויובן זה בהקדים ביאור דברי הגמ':

(1) יחזקאל לו, כד-כה.

(2) סנהדרין צח, סע"ב. – וראה אוה"ת פרשתנו (כך ה) תתקפו, ב (וכן לנ"ך עה"פ יחזקאל שם) ביאור ענין "קיסר ופלגי קיסר" ע"ד החסידות.

(*) הערת המו"ל: זמן לא רב אח"כ פרצה מלחמת המפרץ הראשונה.

"אמר רב יהודה אמר רב עתיד הקב"ה להעמיד להם דוד אחר [שעתיד למלוך עליהם. רש"י] שנאמר³ ועבדו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם אשר אקים להם, הקים⁴ לא נאמר אלא אקים⁵. א"ל רב פפא לאביי והכתיב ודוד עבדי נשיא להם לעולם, (ומשני) כגון קיסר ופלגי קיסר". ובפרש"י: "כגון קיסר ופלגי קיסר – מלך ושני לו, כן דוד החדש מלך כדכתיב ודוד מלכם אשר אקים, ודוד המלך שני לו כדכתיב נשיא להם ולא כתוב מלך".

וצ"ע: (א) מהי כוונת רב ש"עתידי הקב"ה להעמיד להם דוד אחר" – שמלך המשיח נקרא "דוד" (ואינו דוד המלך) או שמלך המשיח נק' "דוד" (דוד מלכא משיחא) רק להיותו מזרע דוד?

(ב) מהי קושיית ר"פ "והכתיב ודוד עבדי

(3) ירמ' ל, ט.

(4) ראה חדא"ג מהרש"א שם.

(5) וכבר הקשה בבאר שבע לסנהדרין שם, מהי הראי' מלשון "אקים" שהוא "דוד אחר". ואכ"מ.

נשיא להם לעולם, הרי בפשטות "דוד" כאן לא קאי על דוד המלך⁶ כ"א על מלך המשיח (כפי שפירשו במפרשים עה"פ⁷), שנקרא ג"כ "דוד" (להיותו מזרע דוד), והוא "דוד אחר" שעתידי הקב"ה להמליך על ישראל?⁸

ג) בדברי רש"י "ודוד המלך שני לו כדכתיב נשיא להם ולא כתוב מלך", והרי מפורש בכתוב שלפנ"ז (כנ"ל) "ועבדי דוד מלך עליהם", הרי שגם דוד נקרא "מלך" (גם) לעתיד לבוא⁹ [ובפשטות, בשני הכתובים מדובר אודות אדם ("דוד") אחד¹⁰].

6 ולכאורה עכ"ל שאין דוד המלך בעצמו מלך המשיח שיהי' נשיא להם לעולם, שהרי תחילת פעולת מלך המשיח תהי' קודם הגאולה, כמבאר ברמב"ם (הל' מלכים פי"א ה"ד), ובודאי קודם תחיית המתים (גם דצדיקים הקמים מיד, כמחז"ל (יומא ה, ב) משה ואהרן עמנו).

אבל ראה ירושלמי רכות (פ"ב ה"ד) ואיכ"ר (פ"א, נא) דמלא משיחא "אין מי חייא הוא דוד שמי", אין מי דמכייא הוא דוד שמי" (אם מן החיים הוא יהי' שמו דוד, ואם מן המתים הוא יהי' דוד בעצמו. פני משה). ובפיט אומץ ישעך (דהושענא רבא) "קול צמח כו' הוא דוד בעצמו". – וביפה ענף לאיכ"ר שם פי' דקאי להדיעה שביאת המשיח אחרי תחיה"מ. ע"ש. וראה רד"ק יחזקאל (ועד"ו בירמ'י) שם "או רמז לתחיית המתים".

ויש לומר הכוונה בזה ש**נשמת** דוד המלך תתלבש במלך המשיח, ע"ד הענין ד"משה הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון" (ראה שמו"ר פ"ב, ו. זח"א רנג, א. ש' הפסוקים פ' ויחי) – אף דמשה לוי ומשיח משבט יהודה – שהכוונה בזה שנשמת משה תתלבש בגואל אחרון (אוה"ח ויחי מט, יא). – וראה לקמן ס"ג והערה 20.

7 ראה אברבנאל, רד"ק (בפי' הא') ומצו"ד יחזקאל שם. רד"ק ירמ'י שם (בפי' הב').

8 ובנצח ישראל להמהר"ל (ספ"מ) פי' קושיית ר"פ, דמ"ש "דוד עבדי נשיא" משמע ש"לא יהי' המשיח מלך רק נשיא בלבד, וכיון דילין מן ואת דוד מלכא א"כ יהי' מלך". אבל להעיר, שסתירה זו (אם יהי' נשיא או מלך) אפשר להקשות, לכאורה, בכתובים דחזקאל עצמם.

9 כן הקשה בהגהות הרש"ש לסנהדרין שם.

[אבל מה שהקשה למה לא הקשה ר"פ מהכתוב "ועבדי דוד מלך עליהם", י"ל, כי בל' הכתוב "ודוד עבדי נשיא להם לעולם" מודגש **ובדוד** יותר דקאי במלך המשיח (משא"כ הלשון "עבדי דוד מלך עליהם", שענין זה הי' גם בעבר)].

10 וראה באר שבע לסנהדרין שם.

ד) למה יצטרך מלך המשיח ל"שני לו", משנה למלך (פלגא קיסר), שלא מצינו כן (כתוב) אצל מלכי בית דוד?¹¹

[ולכאורה לא מצינו **בהלכה** ענין של "משנה למלך". ולהעיר שבכהן גדול ישנו סגן כהן גדול¹², אבל לא מצינו כזאת במלך¹³. מובן שיתכן שהמלך ימנה "שני לו", אבל לא מצינו **בהלכה** שיהי' תוקף מיוחד למשנה למלך יתר על שאר שרי המלך¹⁴].

גם יש לדייק בלשון הש"ס "כגון קיסר **ופלגי קיסר**": אמאי נקט ל' "קיסר" שהוא שם מלכי רומי¹⁵ – ולא אמר (בלשון הקודש, וכלישנא דקרא¹⁶) "מלך¹⁷ ומשנה למלך"?

ג. ואולי י"ל שאין כוונת חז"ל כפשוטו, שיהיו אז שני אנשים נפרדים שינהיגו את ישראל, דגם לפי דברי הגמרא מ"ש "ודוד עבדי נשיא להם" קאי על מלך המשיח (ולא דוד המלך), כי גם משיח נקרא בשם "דוד" (כנ"ל), אלא שבמלך המשיח עצמו יהיו שני גדרים "קיסר ופלגי קיסר" (כדלקמן בארוכה).

11 מלבד אחז (דהי"ב כח, ז) – ש"לא עשה הישר בעיני ה' כדוד אביו" (שם, א).

אבל להעיר מבקשת יהונתן מדוד (ש"א כג, יז) "ואנכי אהי' לך למשנה" (ובאברבנאל שם, "כמו שהי' בימי שאול אביו"). ואכ"מ.

12 רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ד הט"ז.

13 ברמב"ם שם שסגן כה"ג הוא "כמו המשנה למלך". אבל לכאורה כוונתו רק ע"ד הענין דמשנה למלך שמצינו בכלל [ע"ד יוסף שהי' משנה למלך (ראה מקץ מא, מג), וכן מרדכי (מג"א בסופה)], ולא מפני שיע"פ הלכה צ"ל משנה למלך.

14 בראב"ד הל' מלכים ספ"א, דאפ"ל ע"פ תורה מלך מבית דוד ביחד עם מלך כשר ממלכי ישראל באופן ד"קיסר ופלגי קיסר", אבל לא פי' מהו גדרו של "פלגי קיסר" **בהלכה**.

15 תוס' ע"ז י, ב (נעתק לקמן בפנים ס"ה). רש"י ברכות נו, רע"א. – וראה (ע"ד הקבלה) תורת לוי יצחק ע' רטו.

16 גם לשון "משנה למלך" (ראה הנסמן לעיל הערה 11, 13).

17 ל' הערוך (ערך קסר) בפי' גמ' זו.

חס-ושלום לבעוט במתנתו של הקב"ה

נוסף על כללות הענין ד"אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי" בעבודה הרוחנית בנפש האדם – ישנו גם ענין זה כפי שנמשך ומשתלשל בגשמיות, למטה מעשרה טפחים – שזהו כללות הענין דכיבוש ארץ ישראל ("לקחתי מיד האמורי") כפשוטה.

דהנה, כל ארץ ישראל ניתנה לבני-ישראל בברית בין הבתרים – "ברית עולם", וניתנה לבני-ישראל מ"אלקי עולם", באופן ד"נחלת עולם".

ועל-פי-זה מובן שאין ביכולת אף אחד לשנות ענין זה, ואפילו אם נמצא מישהו מבני-ישראל הטוען שמוכן ורוצה לתת חלקים מארץ ישראל לאינם-יהודים – מובן בפשטות שאין הדבר ביכולתו כלל, מאחר שארץ ישראל שייכת לכל בני-ישראל במשך כל הדורות, ולכן אין ביכולתו להתנהג כבעל-הבית ("פראווען בעל-הבית'שקייט") ולהחזיר אפילו "שעל" מארץ-ישראל לאינם-יהודים, כי אין הדבר ברשותו. והנהגה זו (לתת למישהו דבר שאינו ברשותו) היא היפך הצדק והיושר (כולל – צדק ויושר של אומות העולם) לגמרי!

ובפרט כאשר מדובר אודות חלקים בארץ ישראל שניתנו מהקב"ה לבני-ישראל באופן של מתנה, בסבר פנים יפות, בחסד חנם, ומתוך נסים גלויים (ולא מצד "כחי ועוצם ידי") – הרי חס-ושלום לבעוט במתנתו של הקב"ה, ולהחזיר חלקים מארץ ישראל לאינם-יהודים רחמנא ליצלן!

נמצאים או אמנם בזמן הגלות [כאמור לעיל (ס"ה) ש"לא מרצוננו גלינו מארץ ישראל, ולא בכחותינו אנו נשוב לארץ ישראל, אבינו מלכנו יתברך הגלה אותנו . . והוא יתברך יגאלנו כו"']. ולכן ישנם חלקים של ארץ ישראל שעדיין לא ניתנו לבני-ישראל [וכאשר "הוא יתברך יגאלנו כו"'], יקבלו בני-ישראל את כל חלקי ארץ-ישראל, ויתירה מזו: "ירחיב ה' אלקיך את גבולך", ובנוגע לשטחים אלו ישנו הציווי "אל תתגרה בגוי";

אבל כאן מדובר אודות שטחי ארץ ישראל שכבר ניתנו מהקב"ה לבני-ישראל מתוך נסים גלויים, ולכן אין לזה שייכות כלל עם הענין ד"אל תתגרה בגוי" – אין זה ענין של התגרות כלל וכלל, כי שטחים אלו ניתנו לבני-ישראל ע"י הקב"ה!

(משיחת עשרה בטבת תשמ"ב - בלתי מוגה)

לזכות הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי זוג' מרת נחמה פייגא שיחי

וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובניהם: נתן הלוי ויוסף יצחק הלוי ש"י לאבוקבסקי

מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחווה מוסיא שיחי שגלוב

הסתכלות בעין טובה תבטל את הגלות

אודות טבריא – איתא בגמרא ש"טובה ראיתה".

ובביאור הענין בעבודת האדם – יש לומר שזהו "עין טובה", היינו, שמסתכל על חבירו בעין טובה, ובמילא, "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", שגם חבירו מסתכל עליו בעין טובה, ובכללות – אהבת ישראל ואחדות ישראל.

וזהו הקשר לענין הגאולה – "בטבריא עתידין לחזור תחלה ומשם נעתקין למקדש" – שהרי, סיבת הגלות היא היפך דאהבת ישראל, ועי"ז שמוסיפים באהבת ישראל, מבטלים סיבת הגלות, ובדרך ממילא בטל גם המסובב, הגלות.

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה – לאחר שישנו כבר פסק-דין של בית דין (לא רק ב"ד של שלשה, אלא ב"ד של כ"ג, וב"ד של ע"א) ש"כלו כל הקיצין", ומשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד ממש.

(תרגום חפשי משיחת ש"פ ויגש, ה' טבת ה'תשמ"ז - בלתי מוגה)

"יאבד עולמו מפני השוטים"?!...

[. .] אין צורך להבהיר שאפילו אם ישנם **טפשים** שטוענים ש"טוב להם בגלות" – בודאי שלא מתחשבים עם טפשים אלו, ובלשון הידוע: "יאבד עולמו מפני השוטים"?!... ע"ד שמצינו אפילו בנוגע לע"ז, שבה נאמר "ולא ידבק בידך מאומה גוי" – "הרי הן עובדין לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות, יאבד עולמו מפני השוטים" (בתמי)!

ומכיון שכן, הרי בודאי ובודאי שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד, בשעתא חדא וברגעא חדא, "משיח נאו", ארו עם ענני שמיא, ולאמיתתו של דבר – לא זקוקים בני"ל "ענני שמיא", שהרי בני"ל הם בדרגא נעלית יותר מ"ענני שמיא", כך ש"ענני שמיא" הם אלו שזקוקים לבני"ל!...

(משיחת ש"פ ויגש, ט' טבת ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **משה נחום** בהרה"ח ר' **מרדכי מענדל** ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורוננו שוכני עפר" והוא בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה

מתייחסת לדוד המלך²⁰, ולכן נאמר "ודוד עבדי נשיא להם".

ועפ"ז יש ליישב מ"ש רש"י "ודוד המלך שני לו כדכתיב נשיא להם ולא כתוב מלך", אע"פ שמפורש "ועבדי דוד מלך עליהם" – שהרי שני הענינים ד"קיסר ופלגי קיסר" (מלך ונשיא) יהיו באותו אדם, מלך המשיח: אלא שהפסוק הא' קאי במעלת המשיח בתור "קיסר", "מלך" (ובזה אינו מתייחס לדוד המלך כנ"ל), והכתוב "ודוד עבדי נשיא להם" קאי במעלתו בתור "פלגי קיסר", "כדכתיב נשיא להם ולא כתוב מלך".

ד. הסברת הענין:

בהגדרת תפקידו ופעולתו של מלך המשיח מבאר הרמב"ם שני ענינים:

א) "יכוף כל ישראל" לילך בדרך התורה והמצוה, "ילחם מלחמות ה'", יבנה בית המקדש ויקבץ נדחי ישראל ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה'²¹ [וכן אחר "שתתישב ממלכתו ויתקבצו אליו כל ישראל יתייחסו כולם על פיו ברוח הקודש שתנוח עליו"²²] – וזהו ענינו של מלך ישראל בכלל, וכמ"ש הרמב"ם²³ שכל מלך "תהי' מגמתו ומחשבתו להרים דת האמת ולמלאות העולם צדק ולשבור זרוע הרשעים ולהלחם מלחמות ה' שאין ממליכין מלך תחלה אלא לעשות משפט ומלחמות".

ב) "אותו המלך שיעמוד מזרע דוד בעל חכמה יהי' יתר משלמה ונביא גדול כו' ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה' ויבואו כל הגוים לשומעו כו"²⁴, ועל ידו "תרבה הדעה

ופירוש דברי הגמ' "עתיד הקב"ה להעמיד להם דוד אחר כו' והכתיב ודוד עבדי נשיא להם" הוא: במלך המשיח יהי' חידוש עיקרי לגבי מלכי בית דוד (ואפילו לגבי דוד המלך עצמו), ולכן נקרא "דוד אחר", כי בענין זה אינו דומה לדוד הראשון¹⁸.

וע"ז מקשה הגמ' "והכתיב ודוד עבדי נשיא להם", הרי שגם לעת"ל דומה מלך המשיח לדוד הראשון (ולכן נקרא ע"ש דוד המלך)? וע"ז מתרץ "כגון קיסר ופלגי קיסר", דבמלך המשיח תהינה שתי המעלות, ד"קיסר ופלגי קיסר": מצד החידוש שבמלכות דמלך המשיח לגבי דוד נקרא "קיסר" (והוא "דוד אחר"), ומצד מעלתו בתור "מלך מבית דוד" נקרא "פלגי קיסר".

ויש לומר, שזהו החילוק בין שני הכתובים "ועבדי דוד מלך עליהם" . ודוד עבדי נשיא להם", דשני התוארים "מלך" ו"נשיא", הם שני הענינים ד"קיסר ופלגי קיסר"¹⁹ שיהיו במלך המשיח. וזהו שנאמר "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", דאע"פ שגדלה מעלת המלך על מעלת הנשיא (כהחילוק בין קיסר ופלגי קיסר), מ"מ אין הנשיאות בטלה לגבי מעלת המלכות, ואדרבה, דוקא גבי "נשיא" נאמר "ודוד עבדי נשיא להם לעולם" (כדלקמן סעיף ה).

ובזה יש לבאר השינוי בין שני הכתובים – "ועבדי דוד" או "ודוד עבדי": בפסוק הא' המדבר במעלת המלך המשיח בתור "קיסר" (מלך), שבוה אינו מתייחס לדוד הראשון [ורק שנקרא בשמו "דוד", "דוד אחר"], אומר הכתוב "ועבדי דוד", שבלשון זו ההדגשה הרי היא על "עבדי" (אלא שה"עבד" נקרא בשם "דוד"), והיינו לפי שמעלה זו באה בו (לא מפני שהוא "דוד", אלא) להיותו "עבדי"; משא"כ מעלת מלך המשיח בתור "נשיא"

18) ראה ע"ז חידושי אגודת מהר"ל סנהדרין שם.

19) וכ"כ בפ"י מהר"ז לאיכ"ד שם. צפ"ע ע"ת וחי מט, ט.

20) ובפרט ע"פ הנ"ל (הערה 6) שנשמת דוד המלך תתלבש במלך המשיח.

21) הל' מלכים ספ"א.

22) שם פ"ב ה"ג.

23) שם ס"ד.

24) הל' תשובה פ"ט ה"ב.

והחכמה והאמת שנאמר²⁵ כי מלאה הארץ דעה את ה'²⁴, שמדבריו אלה מובן, דזה ש"באותו הזמן כו' יהי עסק כל העולם. לדעת את ה' בלבד. יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כו' מלאה²⁵ הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים²⁶, כל זה יהי על ידי מלך המשיח, שהוא "ילמד כל העם"²⁷.

ויש לומר, שעל שם ענין זה ייקרא משיח בשם "נשיא", ע"ד שמצינו בלשון חכמים, שראש הסנהדרין "הוא שקורין אותו החכמים נשיא בכל מקום והוא העומד תחת משה רבינו"²⁸, ועד"ז יש לומר, שזה שמשיח נקרא "נשיא" הוא לפי שהוא "ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'"²⁹.

(25) ישעיה' יא, ט.

(26) ל' הרמב"ם ה' מלכים ספ"ב.

(27) ראה גם לקו"ת צו יז, א-ב. שער האמונה פנ"ז ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך פ"ג (מאמרי אדה"ז - נביאים ע' ד). ועוד.

(28) ל' הרמב"ם ה' סנהדרין פ"א ה"ג. - ראה בארוכה בכ"ז לקו"ש ח"ט ע' 166 ואילך. וראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 192 ואילך (והערה 55 שם).

(29) ויש לומר, שזהו גם כפל הלשון "ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהי לכולם" - ראה תו"א מקץ (לג, ד) בהפרש בין ז' רועים וח' נסיכי אדם (סוכה נב, ב), דרועים "היא המשכה בבחי' פנימית. ראשי אלפי ישראל המלמדים אותם תורה" (משא"כ נסיכי אדם היא המשכה בבחי' מקיף, ע"ש).

ועפ"ז מובן מה שנשיאות מלך המשיח מתייחסת לדוד המלך (כנ"ל ס"ג), כי דוד נמנה (סוכה שם) בין הרועים*, וזהו ע"ד ענין ה"נשיא"**. וראה הקדמת הרמב"ם לס' היד (ובכס"מ שם). פיה"מ אבות פ"ד מ"ג.

(* וצ"ע, שהרי לכאורה עיקר ענינו של דוד הוא המלכות. ואלי י"ל ע"פ המבואר בסהמ"צ להצ"צ שם פ"ב, דבדוד האירה גם "החכמה שבמדת המלכות" (משא"כ "בכל המלכים שאחריו"), כמו הרועה מנהל עדרו כו". ע"ש בארדן.

(** ואף שמשיח לא נמנה בסוכה שם בין הרועים (אלא בין הנסיכים) - ראה תו"א שם (לד, ריש ע"ב) ד"במשיח יש ב' הבחיי" (וראה סהמ"צ להצ"צ שם פ"ג (וכן מאמרי אדה"ז שם) שמשיח יהי רב ומלך). ומה שנימנה בגמ' שם רק בין הנסיכים, י"ל לפי שזהו העיקר בו. ודווקא.

ועפ"ז יש לבאר השינוי בלשון הכתוב, "מלך עליהם" ו"נשיא להם": הנהגת המלוכה היא בדרך רוממות מהעם, שהמלך צ"ל מרומם ונבדל מן העם, וזהו "מלך עליהם", שהוא ממעל להם; משא"כ השפעת הנשיא, ללמד את העם ולהורות להם דרך ה', היא בדרך קירוב אליהם, שמשתדל שהעם יבין ויקלוט את דבריו, ולכן עם היות שמצד גדולתו נקרא "נשיא" (מלשון התנשאות), הרי תיאור יחסו אל העם הוא "נשיא" להם, כי השפעתו בתור נשיא היא באופן של קירוב.

[ולכן מעלת הנשיא נק' (בגמ') "פלאי קיסר", כיון שאין השפעת הנשיא באופן של רוממות כמלך (קיסר)].

ה. והנה יש חילוק עיקרי בין שני ענינים הנ"ל:

פעולתו של מלך המשיח בענין הא', הנהגת המלכות שלו, היא בדרך חידוש, שלא ע"פ טבע. כי על ידו יהי חידוש עיקרי בכל העולם כולו, וכמבואר בארוכה ברמב"ם שם²¹ ש"יתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד", ש"יחזרו כולם לדת האמת ולא יגזלו ולא ישחיתו"³⁰, עד ש"באותו הזמן לא יהי שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות כו' ולא יהי עסק כל העולם אלא לדעת את ה'"²⁶. כלומר, אע"פ שפסק הרמב"ם³⁰ שלא "יבטל דבר ממנהגו של עולם" ולא "יהי שם חידוש במעשה בראשית אלא עולם כמנהגו נוהג", מ"מ, זהו שלא יתבטלו חוקי טבע הבריאה, אבל מובן שזה שכל העולם כולו יעבוד את ה' ביחד ולא תהיינה מלחמות כו' ועסקם יהי לדעת את ה' בלבד, ה"ז חידוש בהנהגת העולם, שלא מצינו כזאת מעולם³¹.

(30) ה' מלכים רפ"ב.

(31) ובפרט ע"פ משנ"ת במ"א (לקו"ש חכ"ז ע' 198 ואילך) שגם להרמב"ם תהיינה ב' תקופות בימוה"מ, ומ"ש עולם כמנהגו נוהג הוא רק בנוגע לתקופה הא'. וראה סה"ש תנש"א ח"א ("הדרן על הרמב"ם", ע' 107 ואילך), דמ"ש הרמב"ם בסוף ה' מלכים "ובאותו הזמן

בעניננו הנה הכל כבר ישנו במזומן

[. .] והנה הגם שכל אחד ואחד מישראל יודע שע"י הירידה בגלות יהי ועבדי דוד נשיא להם לעולם, מ"מ הרי ידוע הפתגם שרוצים שיהי הכל במזומן, שיהי "דאלאי גלות" ויבוא "משיח נאו", ובינתיים אין רואים זה בגלוי במזומן, אך הענין יובן ע"פ מאמר אדמו"ר הזקן הידוע (שכבר נדפס¹), שאפילו אם צדיק אחד עושה תשובה מיד משיח בא, והרי אדמו"ר הזקן אינו נותן בזה שום הגבלות, וכל אחד ואחד מישראל יכול להיות צדיק תיכף ומיד (איז דאָס וואָס משיח איז ניט געקומען ביסטו אין דעם אליין שולדיק).

וא"כ זהו ענין המעות במזומן, כפשטות הענין, וכשאומרים שרוצים לראות המזומנים בכיס, הרי אין הכוונה שרוצים שיהי בכיסו הלחם והמאכל שקונה ע"י המעות (די בולקע מיט וואַרמעס וכו'), אלא שיהיו מעות מזומנים שיוכל לקנות בהם דבר מאכל, ואח"כ קונה בהם לחם ונוטל ידיו ומברך ורק אח"כ אוכלו, ועד"ז הוא בעניננו, שיש בכיסו ובידו ויכלתו של כל אחד ואחד להיות צדיק ולעשות תשובה ועי"ז לקבל מיד את הגאולה, ואין צריך לזה שום עבודות, אלא הרי זה ברגעא חדא ממש.

וענין זה הוא יותר מהמשל הידוע במאמר כ"ק אדמו"ר מהר"ש² שהגילויים דלעתיד לבוא הם כדוגמת השפע שניתן בתיבה שיש בה מנעול ומפתח, דבענין זה הרי צריך לקחת המפתח ולפתוח התיבה, משא"כ בעניננו הנה הכל כבר ישנו במזומן, ואין צריך אלא טירחא קטנה לקחת את המזומן ולהביא על ידו את הגאולה וכו'.

וזוהו תוכן נקודת כל הענינים ונקודת כל הנקודות, דנקודת כל הענינים היא שיהי ודוד עבדי נשיא להם לעולם, ונקודת כל הנקודות היא שענין זה יהי בפועל ממש ובקרוב ממש, בעגלא דידן ובעגלא דידן ממש.

(סיוס מאמר ד"ה ויגש אליו יהודה גו', ש"פ ויגש ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

(1) מאמרים הקצרים ע' תג. וש"נ

(2) סה"מ תרכ"ז ס"ע תלג ואילך. תרכ"ט ר"ע רט. ועוד. וראה ד"ה פזר נתן הב' תרמ"ב.

מוקדש לעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת

ה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחי

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך"¹⁵, בעידוד וניכוש "אילנא דחיי" ¹⁶ דתורת החסידות, כדי שיתן את פריו (פירות ופירי פירות עד סוף העולם¹⁷), "עד¹⁸ כי יבוא שילה"¹⁹ – הרי, בדורנו זה, **דור השביעי**, "כל השביעיין חביבין"²⁰ (בדוגמת שנת השמיטה, "בדורות שביעית חביב . . בשנים שביעי חביב"²⁰), לא נותר אלא **להוריד²¹ ולהביא את ביהמ"ק הנצחי**, "מקדש אדני-כוננו ידך"²², בגאולה האמיתית והשלימה (שאינן אחרי גלות²³) ע"י משיח צדקנו (שביאתו תלוי בהפצת המעיינות חוצה, כדברי מלך המשיח להבעש"ט²⁴).

ובסגנון האמור – שלאחרי העבודה דימי חנוכה, שתוכנה הפצת המעיינות חוצה, כולל הקריאה דימי חנוכה, שבה מודגש הענין דעניית אמן, שזהו"ע הנצחון ד"מלחמת בית דוד", – לאחרי בזוז אוצרות המלוכה²⁵, "הון יקר הנאסף והנקבץ במשך כמה שנים מדור אחר דור", "אוצרותיו ואוצרות אבותיו מימי קדם"²⁶, אשר, במשך כל השנים היו כמוסים וחתומים מעין כל רואה כו', ואעפ"כ, בשביל נצחון המלחמה פותחים את כל האוצרות, ומבזבזים אותם, לכאור"א מישראל, כפי שנקראו בני בעת יצי"מ ולתמיד, כמ"ש²⁷ "בעצם היום הזה יצאו כל צבאות הוי' מארץ מצרים" (ותירה מזה "על צבאותם"²⁸, למעלה מהניצוצין, מצבאות הוי'²⁹), כמבואר בהמשך ההילולא³⁰ –

אזי באים לפ' ויגש, "קורות ביתנו ארזים רהיטנו ברותים", ביהמ"ק העתיד להבנות בימיו של מלך המשיח, "ודוד עבדי נשיא להם לעולם".

ב. ולכן: יש להכריז ולפרסם שבימינו אלה נמצאים אנו בזמן (ומקום) מיוחד, אשר, לא נותר בו אלא ענין אחד ויחיד – וחייב אדם לומר בלשון רבו³¹, בלשון כ"ק מור"ח אדמו"ר³² **עמדו הכן כולכם, לבנין ביהמ"ק העתיד בביאת דוד מלכא משיחא.**

ובמילא, על כאור"א מישראל, מוטלת השליחות להביא ולגלות את ביהמ"ק העתיד – ש"בנוי ומשוכלל" בשמים, וצריך רק לירד ולהתגלות למטה³³ – תיכף ומיד ממש.

(משיחת ש"פ ויגש, ט' טבת ה'תשמ"ז – מוגה)

(15) בהר כה, ג.

(16) ראה זח"ג קכד, ב – ברע"מ. אנה"ק שם.

(17) ע"ד ל' חז"ל – זבחים לז, ב. בכורות טז, א. ועוד. כולל הפירוש הפנימי – שעושים "סוף" להעלם והסתור ד"עולם" (ולהעיר מפ"י מחז"ל "בן מאה כו' עבר ובטל מן העולם" – אוה"ת חיי שרה קי, ב. בשלח ע' תקל. חוקת ס"ע תתתי. ועוד).

(18) ל' הכתוב – ויחי מט, יו"ד (שקורין עתה בתפלת מנחה).

(19) ראה לקו"ד ח"ד תרסז, ב.

(20) ויק"ד פכ"ט, יא.

(21) כי הוא בנוי ומשוכלל כבר (ראה לקמן בפנים).

(22) בשלח טו, יז ופרש"י. זח"ג רכא, א.

(23) מכלילתא בשלח טו, א. הובא בתוד"ה הג' ונאמר – פסחים קטז, ב.

(24) ראה אנה"ק דהבעש"ט (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).

משא"כ השפעתו בתור נשיא, זה שמשיח "ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'", אף שנכלל בזה גם "דברים הסתומים כו"³² (כנ"ל), "מ"מ אין זה חידוש ממש, כי בתורה אי אפשר להיות חידוש (אמיתי), כפסק הרמב"ם³³ שתורה הזאת "אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת"³⁴.

ויש לומר, שדבר זה נרמז בלשון הגמרא "קיסר ופלגי קיסר":

מבואר בתוס' ³⁵ בשורש שם "קיסר" שהוא על שם מלך רומי אחד "שמתה אמו בלדתה ונבקעת בטנה ומצאוהו חי . . ונקרא קיסר בלשון רומי והוא לשון כרות בעברי [היינו לידה באופן ד"יוצא דופן"] ועל שמו נקראו כל המלכים שלאחריו קיסר".

וזהו הרמז בכך שמשיח נקרא בשם "קיסר" – מלך שנוולד באופן של "יוצא דופן", שלא כפי הטבע שהטביע הקב"ה סדר של לידה (דרך הרחם)³⁶ – להורות, שמלכותו של מלך המשיח (פעולתו בעולם³⁷) תהי' באופן של

וכו" קאי בתקופה זו כשיהי' שינוי במנהגו של עולם. ע"ש.

(32) וראה קה"ר (פי"א, ח) "תורה . . בעוה"ז הבל היא לפני תורתו של משיח". – וראה הערה 34.

(33) הל' יסודי התורה רפ"ט. וכ"ה גם בהל' מלכים ספ"א (בהלכות משיח) בדפוסים שלא שלטה בהן בקורת.

(34) ואף ש"תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה כו" (ויק"ד פי"ג, ג), הרי ידוע שכ"ז נכלל בתורה כשניתנה בפעם הראשונה, כי מ"ת לא יהי' עוד פעם (המשך תרס"ז ריש ע"ג. ועוד), והוא רק גילוי ההעלם. ולהעיר, שגם בזה מדייק "מאתי תצא", ואינה פעולתו של מלך המשיח (אף שיהי' על ידו – ראה יל"ש ישע"י רמז תכט). ואכ"מ.

(35) ע"ז י, ב.

(36) גם ע"פ תורה, שלכן יוצא דופן אינו בכור (בכורות זב, ב), ועוד.

(37) וי"ל שזהו הטעם שנקט ל' רומי דוקא, כי עיקר הפעולה באופן של חידוש "יוצא דופן" למעלותא, הוא בנוגע לאוה"ע.

חידוש, שלא כפי טבע העולם, "יוצא דופן" למעלותא (משא"כ זה שמשיח הוא "נשיא", אין בו חידוש (כ"כ), ומצד זה הוא רק בגדר "פלגי קיסר"³⁸).

אבל, אע"פ שעיקר החידוש של מלך המשיח הוא בענין המלכות, מ"מ, יש עילוי בענין הנשיאות על ענין המלכות.

ובפשטות: הצורך בענין המלוכה הוא (כנ"ל מרמב"ם) כדי "להרים דת האמת ולמלאות העולם צדק ולשבור זרוע הרשעים ולהלחם מלחמות ה'", ומזה מובן, דלאחרי שמשיח "יתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד", "ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד", הרי אין צורך (כ"כ) בפעולת משיח בתוך מלך³⁹, ועיקר תפקידו של מלך המשיח יהי' ללמד את העם ולהורותם דרך ה'.

וזהו גם הטעם שדוקא אצל ענין הנשיאות נאמר "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", כי עיקר ענין הנצחיות של מלכות משיח אינו בפעולת הנהגת המלכות שלו, אלא בהשפעתו בתור נשיא⁴⁰, שהוא "ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'"⁴¹.

(38) נוסף על פשטות הענין, שדרגת הרוממות דנשיא אינה כרוממות המלך (כנ"ל סוס"ד).

(39) וכהשאלה בסהמ"צ להצ"צ שם פ"ג (מאמרי אדה"ז שם ע"ב). וע"ש ע"ד החסידות שענין המלוכה של משיח אז אינה הנהגת המלכות כפשוטה, אלא המשכה בבחי' מקיף. ע"ש

(40) ראה גם צפע"ג הנ"ל הערה 19.

(41) ולהעיר מפ"י הערוך (ערך קסר), דודו בן ישי הוא המלך (קיסר), "דוד אחר שני לו" (וראה באר שבע לסנהדרין שם). ועפ"ז, מ"ש דוד עבדי נשיא גו" היינו ענין ד"קיסר". וכן פ'י בחדא"ג מהר"ל סנהדרין שם (משא"כ בנצח ישראל ספ"מ כ' כפרש"י).

ומובן ע"פ המבואר בפנים המעלה שב"נשיא להם לעולם" על "מלך עליהם" – ד"נשיא" היא השפעת התורה, היינו בענינים הפנימיים [וראה נצח ישראל שם, דמשיח (קיסר) "הי' מנהיג דברים האלקיים לגמרי"], ו"מלך" – הפעולה בעולם, בענינים חיצוניים. ואכ"מ.

יהודים צאו מהגלות!

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

א. בפרשתנו מסופר על טענתו של יעקב אבינו "מעט גו' ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי" (שהרי ימי שני חייו היו קמ"ז שנה, ולא ק"פ שנה כשני חיי אביו).

מכך אנו למדים, שבכוחו של כל יהודי לתבוע אריכות ימים ושנים טובות; וכאשר יהודי תובע זאת – בודאי שמצליח לפעול כן, וכך אכן נהי' בפועל!

ועאכו"כ כשיהודי תובע שתבוא כבר הגאולה, כיון ש"כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה"², ונשיא דורנו פסק שכל היהודים כבר עשו תשובה – "לא לתר לתשובה"³, ועכשיו צריך כבר להיות "לא לתר לגאולה" – במילא צועקים: "עד מתי!?"

ב. והנה, ישנם הטוענים: כיצד יתכן שיושב בן-אדם ומייגע יהודים ("ער מאטערט אידן") כמה שעות, מדבר על דא ועל הא ("אהער און אהין") ואח"כ צועק לפתע "דא לאי גלות!" ותובע מהם שגם יצעקו "עד מתי" – מכיון שעבר כבר יום שישי, חלפו כמה שעות בשבת וקצת עומדים כבר בשבת אחר-הצהרים לאחר כמה שעות שמדברים כאן, ועדיין לא בא!!

טוענים הם: לשם מה צריכים להזכיר להם ביום השבת את צער הגלות, ועקב כך לבוא עוד בטענות להקב"ה (כביכול) ולומר דעות להקב"ה – אנו רוצים לחיות עם הקב"ה בשלום ולא לריב עמו!

ובפרט שהקב"ה יודע מה עליו לעשות, ויודע מש"כ בגמרא ש"כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה", ויודע גם שנשיא דורנו פסק שיהודים עשו כבר תשובה – ואם-כן, כיצד מגיע "יא-טיביע-דאם" ותובע שצריכים כבר את הגאולה!?

ג. עונים להם, שלא נוגעים כאן שום חשבונות, מה שנוגע הוא רק שתבוא כבר הגאולה בפועל, ובאופן ד"אחישנה"⁴, ו"אחישנה" שב"אחישנה"!!

ומה שיושבים יהודים בהתוועדות וישנים? – יושבום באמצע השינה על "ענני שמיא"⁵, וכשיתעוררו משנתם יפקחו את עיניהם ויראו שלפתע נמצאים הם בירושלים עיר הקודש, ובאם לא יבינו היכן נמצאים – יספרו להם, והם יטלו נטילת-ידים ויאמרו להם איזה ברכה לעשות ע"פ שולחן-ערוך!

ומה שישנם קושיות? – שיהי' לבריאות! אבל קודם שתבוא הגאולה, ובודאי שאז ירחם עליו אליהו הנביא, בראותו שאינו יכול לישון ומצטער מהקושיא שיש לו, ואליהו יתרחם.

אבל העיקר (כ"ק אדמו"ר שליט"א הכריז): **"אידן – גייט ארויס פון גלות!!!..."** [= יהודים – צאו מהגלות...]

[כ"ק אד"ש הפסיק לרגע, חיך ואמר:] לחיים, לחיים ולברכה [ועשה תנועה בידו הק'].

(תרגום חפשי משיחת ש"פ שמות ה'תשמ"ו – בלתי מוגה)

(1) מז, ט. (4) ישעי' ס, כב. סנהדרין צח, א.

(2) סנהדרין צז, ב.

(3) "הקריאה והקדושה" תש"א-ב.

מתחיל זמן חדש השייך לבית המקדש ולגאולה

א. לאחר סיום ימי חנוכה, כל עניני העבודה דחנוכה, כולל קריאת התורה דימי חנוכה, הן אצל העולה לתורה ומברך, והן אצל השומעים, "שומע כעונה"¹, ואדרבה, "גדול העונה אמן יותר מן המברך", בדוגמת נצחון המלחמה ע"י הגבורים² – הנה, בבוא יום א' דפ' ויגש, ועאכו"כ **ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב**³ (ועד"ז ביום הששי שנאמר בו "טוב" ב"פ⁴), עד לתכלית השלימות דפ' ויגש ביום השבת, אזי מתחיל **זמן** (ובמילא – נמשך גם בבחי' המקום⁵) **חדש**, השייך ל**ביהמ"ק העתידי וגאולה העתידה**, ע"י "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", **דוד מלכא משיחא**.

ליתר ביאור:

נתבאר לעיל⁶ אודות התוכן הפנימי דחנוכה – שקשור עם נס ה"שמן"⁷, בחי' ה"שמן" שבתורה, פנימיות התורה, רזין דרזין דאורייתא⁸, ו"שמן" זה צריך להאיר "על פתח ביתו מבחוץ"⁹, שזהו תוכן הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה", שה"מעייני" עצמו (לא רק המים שמתפשטים ממנו) בא באופן של **הפצה** גם במקום ה"חוצה", עד ל"חויץ" שאין חוצה הימנו (כנ"ל בארוכה).

דהנה, בדורות הראשונים היתה פנימיות התורה "נסתרה" . ונעלמה מכל תלמידי חכמים, כי אם ליחידי סגולה, ואף גם זאת בהצנע לכת ולא ברבים, אמנם, בזמנו של האריז"ל התחיל "מותר ומצוה לגלות זאת החכמה"¹⁰.

ולאחרי כן ניתוסף יותר בגילוי פנימיות התורה – ע"י התגלותה של תורת החסידות, ובפרט תורת חסידות **חב"ד**, שעל ידה באה פנימיות התורה באופן של "יתפרנסון"¹¹, בהבנה והשגה בחכמה בינה ודעת, עד לגילוי תורת החסידות באופן ד"יפוצו מעינותיך (דהבעש"ט) חוצה".

ובענין זה – "יפוצו מעינותיך חוצה" – ניתוסף והולך ע"י רבותינו נשיאינו מדור לדור, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר, שעל ידו נעשה הענין דהפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, ע"י תלמידיו ושלוחיו, "חיילי בית דוד", שיוצאים ל"מלחמת בית דוד", לבטל את אלו "אשר חרפו עקבות משיחך"¹², עד לביאת המשיח, באופן ד"ברוך" ¹³ ה' לעולם אמן ואמן"¹⁴.

ולכן, לאחר עבודתם של רבותינו נשיאינו בהפצת המעיינות חוצה במשך **ששה דורות**,

(1) סוכה לח, ב. ובכ"מ.

(2) ברכות נג, ב. נזיר בסופה.

(3) פרש"י בראשית א, ז – מב"ר פ"ד, ו.

(4) בראשית א, כה. שם, לא. וראה חזקוני ורמב"ן עה"פ

שם, לא.

(5) ראה שעהיה"א פ"ז (פב, א): גדר ובחי' שם עולם

נופל על בחי' מקום ובחי' זמן. ובלקו"ת (ברכה צח, א):

שהמקום והזמן שניהם הם נבראים בבחי' א'.

(6) שיחת ש"פ וישב, א' דחנוכה – שה"ש תשמ"ז ח"א

ע' 158 ואילך. ע' 169 ואילך. ועוד.

(7) ראה שבת כא, ב ובפרש"י (ד"ה מאי חנוכה).

(8) לקו"ת שה"ש ב, ד ואילך. כד, ד ואילך. ובארוכה –

אמ"ב שער הק"ש פנ"ד ואילך.

(9) שבת שם.

(10) אגה"ק סכ"ו.

(11) תקו"ז ת"ו בסופו. וראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע'

156 הערה 35.

(12) תהלים פט, נב.

(13) שם, נג.

(14) ראה בארוכה שיחת שמח"ת תרס"א – נדפסה

בלקו"ד ח"ד תשפ"ב, ב ואילך. ס' השיחות תש"ב ס"ע 141

ואילך.